

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski

w sprawie **S. Ł.**

o odszkodowanie i zadośćuczynienie

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 3 k.p.k.),

w dniu 13 maja 2026 r.,

kasacji pełnomocnika wnioskodawców

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 29 października 2025 r., sygn. akt II AKa 326/25

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Świdnicy

z dnia 29 maja 2025 r., sygn. akt III Ko 51/25

postanowił:

1 oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

2 obciążyć M. Ł. i M.1. H. obowiązkiem ponoszenia kosztów postępowania kasacyjnego częściach na nich przypadających.

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, wyrokiem z 29 października 2025 r., po rozpoznaniu apelacji pełnomocnika wnioskodawców, utrzymał w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Świdnicy z 29 maja 2025 r., mocą którego oddalono wniosek M. Ł. i M.1 Ł. o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia za krzywdy i szkody

doznane przez S. Ł. na skutek prowadzonego postępowania karnego zakończonego prawomocnym wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w Białymstoku z 19 marca 1951 r., ostatecznie uchylonym postanowieniem Najwyższego Sądu Wojskowego w Warszawie z 12 listopada 1951 r. umarzającego postępowanie.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł pełnomocnik wnioskodawców. Podniósł w niej rażące i mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia naruszenia prawa materialnego tj. art. 1 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 1 i art. 11 ust. 1 ustawy z 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego przez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że działalność S. Ł. nie stanowiła działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego oraz prawa proceduralnego tj. art. 7 k.p.k. i art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., polegających na przeprowadzeniu nienależytej, powierzchownej kontroli odwoławczej i zaakceptowaniu wyroku Sądu pierwszoinstancyjnego wydanego z naruszeniem zasady swobodnej oceny dowodów; art. 193 § 1 k.p.k. polegającego na oddaleniu wniosku dowodowego z opinii biegłego historyka oraz rażącą niewspółmierność orzeczenia przez nie zasądzenie postulowanego odszkodowania i zadośćuczynienia. Przy tak sformułowanych zarzutach pełnomocnik wniósł o oddalenie zaskarżonego wyroku i utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej we Wrocławiu wniósł o oddalenie jej jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja była oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Przede wszystkim nie było żadnych podstaw do uznania kasacyjnego zarzutu niepełnej kontroli instancyjnej przeprowadzonej przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu. Stosownie do treści art. 433 § 2 k.p.k. Sąd odwoławczy na czterech stronach pisemnych motywów orzeczenia rozważył wszystkie wnioski i zarzuty wskazane w apelacji i na podstawie art. 457 § 3 k.p.k. podał w uzasadnieniu, czym kierował się wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski zwykłego środka

odwoławczego uznał za niezasadne. Aprobując zasadnicze dla sprawy ustalenie Sądu Okręgowego, że aktywność S. Ł. nie była działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, co ostatecznie doprowadziło do odmowy zasądzenia oczekiwanych przez dwójkę wnioskodawców roszczeń, Sąd *ad quem* operował dowodami, które drobiazgowo omówił w ramach kontroli apelacyjnej. Potwierdzono, że deklaracje pełnomocnika, iż czynności, które podejmował S. Ł. miałyby odpowiadać znamionom przepisu art. 1 ust. 1 ustawy lutowej, okazały się gołosłowne i stoją w zdecydowanej sprzeczności z pełnym i niekwestionowanym materiałem dowodowym zgromadzonym w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Dowiedziono, że ojciec wnioskodawców nie prowadził czynnej i aktywnej działalności niepodległościowej i nie wyrażał rzeczywistych opozycyjnych przekonań zmierzających do odzyskania przez Polskę suwerenności, a tylko tego rodzaju zachowania powodujące represję mogłyby zostać uznane za podstawę do otrzymania odszkodowania za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłe z wydania lub wykonania orzeczenia. Fakt, że S. Ł. doznał dolegliwości wynikających z wydania wyroku skazującego przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Białymstoku z 19 marca 1951 r. jest jak najbardziej wysoce prawdopodobny, jednakże pozbawienie wolności samo w sobie nie jest przesłanką do zastosowania art. 11 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy lutowej i przyznania odszkodowania i zadośćuczynienia, skoro S. Ł. zaprzeczał stanowczo, aby prowadził jakąkolwiek działalność niepodległościową a wnioskodawcy nie wykazali żadnych dowodów, aby było inaczej. Nawet jeżeli rzeczywiście udzielił gościny trzem partyzantom, co zresztą zanegowali w postępowaniu sądowym zarówno on sam jak i świadek C. C., to nie ma ani jednego dowodu na poparcie twierdzenia wnioskodawców, że zrobił to z pobudek niepodległościowych. Takie wyzwoleńczo - wolnościowe motywy wykluczał sam S. Ł., co ostatecznie legło u podstaw postanowienia rewizyjnego ostatecznie umarzającego postępowanie w jego sprawie. Dowód więc, że ojciec wnioskodawców nie prowadził działalności niepodległościowej w rozumieniu ustawy lutowej płynie wprost z akt. Wniosek dowodowy o dopuszczenie opinii biegłego historyka IPN, wbrew twierdzeniom autora kasacji został rozpoznany przez Sąd odwoławczy podczas rozprawy z 29

października 2025 r. i oddalony, albowiem informacje podane na jego poparcie nie uzasadniały zasadności jego przeprowadzenia.

Analiza orzeczenia Sądu Apelacyjnego dokonana w kontekście wyroku Sądu Okręgowego oraz przez pryzmat art. 1 ust. 1 i 8 ustawy lutowej nie potwierdziła obaw przedstawionych w kasacji, jakoby zostało wydane orzeczenie z naruszeniem zasady swobodnej oceny dowodów. W sprawie ujawniono, że zgromadzono niezbędny materiał dowodowy i oceniono go z uwzględnieniem reguł logicznego rozumowania i wskazań wiedzy, prawidłowo i wszechstronnie, co doprowadziło do słusznego uznania, że w sprawie nie występują przesłanki do orzeczenia na rzecz wnioskodawców odszkodowania i zadośćuczynienia za krzywdy i szkody doznane przez S. Ł. na skutek prowadzonego przeciwko niemu postępowania karnego zakończonego prawomocnym wyrokiem skazującym Wojskowego Sądu Rejonowego w Białymstoku.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[J.J.]

[r.g.]